

Ochrana zdravia detí

Do predškolského zariadenia budú môcť byť v budúcnosti prijaté len deti zaočkované povinným očkovaním. Ministerstvo zdravotníctva v spolupráci s Úradom verejného zdravotníctva po odborných diskusiách, s cieľom prevencie a ochrany zdravia detskej populácie, navrhujú, aby bolo do predškolského zariadenia prijaté iba zaočkované dieťa. Navrhuje sa aj zrušenie sankcií za odmietnutie povinného očkovania.

Kolektívne zariadenie vytvára podmienky, ktoré uľahčujú zavlečenie a šírenie nákazy. Neočkované deti v kolektíve môžu byť prameňom pôvodcu nákazy pre vnímavé deti, ktoré nemôžu byť očkované pre kontraindikáciu alebo sú neimúnne pre neschopnosť organizmu vytvoriť si protilátky.

Ministerstvo zdravotníctva SR a Úrad verejného zdravotníctva SR preto po takmer ročnej veľmi dôslednej odbornej diskusii prichádzajú s legislatívnym návrhom, ktorý uvádza zmeny v oblasti prijímania detí do predškolského zariadenia na základe ich očkovacieho statusu, a to v záujme ochrániť najzraniteľnejšiu skupinu obyvateľstva. Deti v predškolských zariadeniach budú podľa pripravovaného nového legislatívneho znenia efektívnejšie chránené pred zavlečením závažných infekčných ochorení do kolektívu. Súčasťou legislatívneho návrhu je aj zrušenie sankcií za nepodrobenie sa povinnému očkovaniu, ktoré v súčasnosti môžu byť uložené v celkovej súhrnnej výške 331 eur. Sankcie by sa zrušili po 12 rokoch od zavedenia do praxe.

„V súčasnosti môže byť do predškolského zariadenia prijaté aj dieťa, ktoré neabsolvovalo povinné očkovanie. V pripravovanej novele zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia navrhujeme zabezpečiť povinnosť, aby do predškolského zariadenia bolo prijaté len dieťa, ktoré sa podrobilo povinnému pravidelnému očkovaniu zodpovedajúcemu veku dieťaťa podľa očkovacieho kalendára, alebo má potvrdenie od ošetrojúceho lekára, že je proti nákaze imúnne alebo nemôže byť očkované pre trvalú kontraindikáciu,“ povedala ministerka zdravotníctva SR Andrea Kalavská.

Zdôraznila, že ona i epidemiológovia si uvedomujú, že uvedená téma je pre rodičov mimoriadne citlivou témou. Aj z tohto dôvodu MZ SR spolu s ÚVZ SR pristúpili k rozhodnutiu zrušiť sankcie za nepodrobenie sa povinnému očkovaniu. ***„Vysielame tým jasný signál, že***

cieľom povinného očkovania nie je vyberanie pokút za jeho odmietanie, ale prevencia závažných infekčných ochorení, ktorým možno predchádzať očkovaním,“ uviedla Andrea Kalavská s doplnením, že predbežná informácia o pripravovanom právnom predpise je už zverejnená a do jeho prípravy sa môže zapojiť aj verejnosť.

„Pri súčasných zdravotných hrozbách ako sú napríklad osýpky, v krajinách EÚ ako aj na Slovensku odborníci zdôrazňujú nevyhnutnosť zabezpečiť kolektívnu imunitu pred infekčnými ochoreniami. Dostatočná úroveň zaočkovanosti detí a zachovanie kolektívnej imunity populácie nám zabezpečí ochranu pre všetkých ľudí. Z tohto dôvodu je potrebné realizovať aj zmeny v oblasti prijímania detí do predškolského zariadenia na základe ich očkovacieho statusu. Obmedzenia pre prijímanie neočkovaných detí do materských škôlok zaviedla napríklad už Česká republika, Litva ako aj Francúzsko,“ vysvetlil hlavný hygienik SR Ján Mikas.

„V prípade zavlečenia závažných infekčných ochorení do detského kolektívu je potrebné v týchto kolektívnych zariadeniach bezodkladne reagovať. S cieľom eliminovať vznik a šírenie infekčných ochorení pribudne prevádzkovateľom zariadení pre deti a mládež povinnosť viesť zoznam osobných údajov potrebných pre prípad urýchleného prijatia protiepidemických opatrení príslušným regionálnym úradom verejného zdravotníctva,“ informoval Ján Mikas.

„Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť plne podporuje povinnosť očkovania pred nástupom do predškolského zariadenia. V súčasnosti deti, ktoré rodičia odmietli dať očkovať, zneužívajú kolektívnu ochranu, ktorú tvoria očkované deti, čo je neetické. Neočkované deti ohrozujú deti, ktoré si aj napriek očkovaníu nevytvorili ochrannú hladinu protilátok. To môže byť z dôvodu, že očkované dieťa má oslabený imunitný systém, alebo má chronické ochorenie. Očkovacie látky tiež nie sú stopercentne účinné, teda aj napriek očkovaníu môže 1-2% detí zostať po očkovaní voči nákaze vnímavých. Ďalej ohrozujú aj deti, ktoré z vážnych zdravotných dôvodov nemôžu byť očkované, ako sú napríklad deti po transplantácii, s onkologickým ochorením a pod. Rovnako podporujeme zrušenie pokút za odmietnutie povinného očkovania, pretože zaplatenie pokuty dieťa pred nákazou nechráni. Rodičia si musia uvedomiť, že osobná sloboda sa v prípade prevencie prenosných chorôb končí pri slobode druhého dieťaťa, ktorého môže neočkované dieťa nakaziť,“ hovorí prezidentka Slovenskej epidemiologickej a vakcinologickej spoločnosti Zuzana Krištúfková.

„Vzhľadom na zvýšený výskyt ochorení, ktorým je možné predchádzať očkovaním (najmä osýpok) v SR, ale aj celej Európe je veľmi žiadúce zaviesť navrhované opatrenie. Ochorenia proti ktorým sa v SR očkuje v rámci povinného očkovania majú často závažný priebeh, alebo závažné komplikácie. Mnohé deti však vzhľadom na ich zdravotný stav nemôžu byť

očkované. Ochranu pred týmito ochoreniami im mala zabezpečiť kolektívna imunita (vysoký počet zaočkovaných detí zabráni šíreniu ochorenia). Keďže zaočkovanosť detí v SR proti niektorým ochoreniam klesá, nevieme dostatočnú kolektívnu imunitu zabezpečiť. Nezaočkované dieťa, najmä v kolektívnom zariadení, môže byť potom zdrojom nákazy, alebo môže uľahčovať šírenie ochorenia. Bola by som veľmi rada, keby verejnosť vnímala toto opatrenie nie ako opatrenie represívne, ale naozaj preventívne, s cieľom ochrániť mnohé deti pred závažnými ochoreniami. Treba si uvedomiť, že ohrozené je každé neočkované dieťa, teda aj také, ktoré mohlo byť očkované, ale rodičia sa rozhodli očkovanie odmietnuť. V čase prepuknutie epidémie je už mnohokrát neskoro rozhodnúť sa dieťa doočkovať,“ povedala hlavná odborníčka MZ SR pre pediatriu Elena Prokopová.

Rodičia najčastejšie odmietajú očkovanie MMR vakcínou

Rodičia najčastejšie odmietajú očkovanie vakcínou proti osýpkam, mumpsu a ružienke (MMR vakcína). Z administratívnej kontroly očkovania k 31.8.2018 v rámci povinného očkovania proti MMR vyplýva:

- v ročníku narodenia 2016 bolo zistených 1 635 odmietnutých očkovaní (2,8 % z počtu detí v ročníku narodenia podliehajúcich očkovaniu),
- ročník narodenia 2015 bolo zistených 1 593 odmietnutých očkovaní (2,9 % z počtu detí v ročníku narodenia podliehajúcich očkovaniu),
- na krajskej úrovni bola najvyššia miera odmietania povinného očkovania zaznamenaná v Trenčianskom kraji a v Bratislavskom kraji (4,5 – 4,8 % v uvedených ročníkoch narodenia).

Sú však aj rodičia, ktorí odmietajú aj ostatné druhy očkovania a preočkovania, či už očkovanie hexavalentnou vakcínou a následné preočkovanie proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu a detskej obrne alebo očkovanie proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam. Najviac rodičov odmieta očkovanie prvou dávkou vakcíny proti osýpkam, mumpsu a ružienke, a to v priemere 1 700 odmietnutých očkovaní každý rok (v roku 2018 je zaznamenaný mierny pokles odmietnutí očkovania), ďalej je to odmietanie očkovania proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam, a to v priemere 1 200 odmietnutých očkovaní každý rok a očkovanie hexavalentnou vakcínou odmieta v priemere 1 100 rodičov každý rok. Počet rodičov odmietajúcich očkovanie sa pohybuje každý rok približne na tej istej úrovni pri všetkých druhoch očkovania. Na Slovensku sa povinne očkuje proti desiatim infekčným ochoreniam.

„Priaznivá epidemiologická situácia vo výskyte infekčných ochorení ovplyviteľných očkovaním v Slovenskej republike viedla verejnosť v ostatných rokoch k domnienke, že ak sa ochorenie u nás nevyskytuje, očkovanie proti nemu je zbytočné. Avšak pri súčasnom pohybe

obyvateľov medzi krajinami, či už za prácou, alebo cestovaním, nie je zavlečenie akéhokoľvek infekčného ochorenia do Slovenskej republiky vylúčené. Príkladom sú epidémie osýpok v roku 2018 a 2019 na východnom Slovensku. Preto nemožno spochybňovať dôležitosť pravidelného povinného očkovania,“ uviedol hlavný hygienik SR.

„Je povinnosťou pediatrov, epidemiológov a ďalších odborníkov zainteresovaných v plnení Národného imunizačného programu, aby neustále zdôrazňovali, že pokiaľ je pôvodca nákazy prítomný v populácii, alebo vo vonkajšom prostredí, riziko infekcie naďalej trvá, a že najoptimálnejšou ochranou pred vybranými infekčnými ochoreniami je očkovanie,“ povedala ministerka zdravotníctva SR.

Ako je to s úrovňou zaočkovanosť pod 95%?

Celoslovenské výsledky zaočkovanosť v rámci pravidelného povinného očkovania detí prekročili hranicu 95 % vo všetkých kontrolovaných ročníkoch narodenia. Celoslovenská zaočkovanosť sa pohybovala na úrovni 95,2 % (základné očkovanie proti MMR, ročník 2016) až 97,7 % (preočkovanie proti DTaP-IPV – ročník narodenia 2004).

Úrad verejného zdravotníctva SR eviduje zaočkovanosť detskej populácie za posledný rok pod 95%, teda pod hranicou potrebnou na dosiahnutie kolektívnej ochrany populácie na krajskej úrovni, a to v rámci základného očkovania proti MMR v 15. - 18. mesiaci života v ročníku narodenia 2016 v troch krajoch a v ročníku narodenia 2015 v dvoch krajoch.

Na okresnej úrovni bola nižšia ako 95 % zaočkovanosť zistená v rámci:

- očkovania prvou dávkou MMR vakcíny u detí narodených v roku 2016 v 27 okresoch,
- základného očkovania tromi dávkami hexavalentnej vakcíny (proti DI-TE-PER-VHB-HIB-POLIO) u detí narodených v roku 2016 v 11 okresoch,
- základného očkovania tromi dávkami proti pneumokokovým nákazám u detí narodených v roku 2016 v 12 okresoch,
- preočkovania proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu a detskej obrne v 6. roku života u detí narodených v roku 2011 v 11 okresoch,
- preočkovania proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu detskej obrne v 13. roku života detí narodených v roku 2004 v 2 okresoch.